מלא וגדוש קטרת וכסוי היה לו וכמין מטוטלת היה עליו מלמעלן: **ה** [א]מי שזכה במחתה נטל מחתת הכסף ועלה לראש המזבח ופנה את הגחלים [א] הילך והתה [ב] (מן המאוכלות הפנימיות) ירד ועירן לתוך של זהב [ג] נתפזר ממנו כקב גחלים והיה מכבדן [ב]לאמה [ד] ובשבת היה כופה עליהן פסכתר ופסכתר היתה כלי גדול מחזקת לתך ושתי שרשרות היו בה אחת שהוא מושך בה ויורד ואחת שהוא אוחז בה מלמעלן בשביל שלא תתגלגל ושלשה דברים [ה]היתה משמשת כופין אותה על גבי גחלים ועל השרץ בשבת ומורידין בה את הדשן מעל גבי המזבח: **ו** הגיעו בין האולם ולמזבח [ו]נטל אחד את המגרפה וזורקה בין האולם ולמזבח אין אדם שומע קול חבירו בירושלים מקול המגרפה ושלשה דברים היתה משמשת כהן ששומע את קולה יודע שאחיו הכהנים נכנסים להשתחוות והוא רץ ובא [ג]ובן לוי שהוא שומע את קולה יודע שאחיו הלוים נכנסים לדבר בשיר והוא רץ ובא [ז] וראש המעמד היה מעמיד את הטמאים בשער המזרח:

הדרן עלך אמר להם הממונה

החלו עולים במעלות האולם מי שזכו בדישון מזבח הפנימי והמנורה [ד]היו מקדימים לפניהם מי שזכה בדישון מזבח הפנימי נכנס ונטל את הטני והשתחוה ויצא [ה]מי שזכה בדישון המנורה נכנס ומצא שתי נרות [ט]מערביים דולקין [ו]מדשן את המזרחי ומניח את המערבי דולק [י]שממנו היה מדליק את המנורה של בין הערבים [ז]מצאו שכבה מדשנו ומדליקו ממזבח העולה [ח]נטל את הכוז ממעלה שניה והשתחוה ויצא: **ב** [ט]מי שזכה במחתה צבר את הגחלים על גבי המזבח ורדדן בשולי המחתה והשתחוה ויצא: **ג** [י]מי שזכה בקטרת היה נוטל את הבזך מתוך הכף ונותנו לאוהבו או לקרובו נתפזר ממנו לתוכו נותנו לו בחפניו [כ]ומלמדים אותו הוי [ד]זהיר [ל]שמא תתחיל מפניך שלא תכוה התחיל מרדדן ויוצא [ל]לא היה המקטיר מקטיר עד שהממונה אומר לו הקטר ואם היה כ"ג הממונה אומר לו אישי כהן גדול הקטר [מ]פרשו העם והקטיר והשתחוה ויצא:

הדרן עלך החלו עולים

מלא וגדוש. היינו הסמך מלא ומתוקן ר"ל הסמך שהוא בתוך הכף (והסמך בתוך הכף) כדי שלא תתפזר הקטרת וכבר ביארנו במסכת כריתות (פ"א) שמקריבין הימנו בכל יום משקל מאה דינרין משקל נ' בבקר ומשקל נ' בערב: **וממוטלת.** חתיכה קטנה של בגד ולפיכך אמר שהיו ממלאין הסמך קטרת ומכסים [אותה] במכסה ונותנין על המכסה מלמעלה מפה קטנה מאד כמין חתיכת בגד ונותן הסמך כולו אל תוך הכף ונוטל הכף בידו ועושה בו מה שיתבאר בפרק של אחר זה: (א) **כבר נתבאר** בסוף עירובין (דף קד:) מאיזה מקום מן העזרה מוליכין שרץ שנמצא במקדש בשבת ובאיזה מקום מניחין אותו עד מוצאי שבת אבל כופין עליו קדירה תרגום סירותיו פסכתרותיה והאחד קרוי פסכתר וכבר נתבאר ברביעי מכפורים (דף מג:) שהמחתה שגורפין בה האש היתה מחזקת [ה] (כד' קבים) ומחתה של זהב שמרימין בה היתה של שלש קבים אומר בכל יום חותה בשל ד' קבין ומערן לתוך של ג' קבין והרי הוא מפזר כקב גחלים בלי ספק וכשאינו יום שבת משליכים הגחלים הנופלים בקרקע (אל האמה היוצא מן המזבח) אל נחל קדרון ולתך מדה מחזקת ט"ו סאה וכבר ביארנו שיעור סאה במנחות (דף עז.): **כבר נתבאר** בתענית (דף כו.) המעמדות מה הם ואומר שראש מעמד המעמדות באותה [ט] שבת כששומע קול המגריפה מעמיד המצורעים [י] שכבר טהרו מצרעתם בשערי המזרח כדי שיהיו מזומנים לזרוק עליהם דם האשם כמו שיתבאר בסוף נגעים:

הדרן עלך אמר להם הממונה ברכו

החלו עולים. כבר ביארנו בפרק השלישי שהוא מטיב החמש נרות ויוצא ואחר כך ישוב ויטיב שתי נרות הנשארים ונתבאר שם שהנרות שכתוב עליהן ו' ז' הם הנה שמנים לאחרונה אם מצאם כבויים הרי זה מדליקם ומטיב שלש נרות מהסמוכים אליהם ומניח שתי הנרות המערביות עד שישוב והם שכתוב עליהם א' ב' לפיכך אמר כאן אם מצא עכשיו כשחזר אלו הב' נרות דולקין היה מתקן האחת שכתוב עליה ב' והיא המזרחית לעומת האחרת שכתוב עליה א' ומניח שכתוב עליה א' כמו שהוא ר"ל שלא יכבה אותו וידליק אותו שנית אלא מתקנו ומוציא הפתילה ומוסיף שמן והדומה לזה לפי שמן המערבי והוא שכתוב עליו א' כמו שבארנו ידליק שאר הנרות בין הערבים ולפיכך אם מצא נר מערבי שכבר כבה אז מדשנו ונותן בו פתילה ומדליק אותו ממזבח העולה ולא מן הנרות לפי שזה נר מערבי והוא שכתוב עליו א' מדליק ממנו שאר הנרות לכשיכבו והוא כשיכבה אין מדליקין אותו אלא ממזבח העולה וכבר נתבאר בשלישי שכח שיש בו דישון המנורה נותן אותו על מעלה שניה של אבן שהיא לפני המנורה ונוטלו משם ומוליכו: **כבר ידעת** שמזבח הקטרת הוא מזבח הזהב שבהיכל שהוא באמצע בין השלחן ובין המנורה כמו שביארנו במנחות וכמו שנבאר במדות: **ופירוש מרדדן** שיניע ויפרוש אותו במזבח: **כבר הקדמנו** בפרק שלפני זה שהסמך מלא מן הקטרת יש בכף דבר מועט והוא נותן אותו דבר מועט מן הקטרת בחפניו של מקטיר וכן הקדמנו שהמקטיר הקטרת לא הקטיר אותה קודם לכן אמרו לא שנה אדם בה ולפיכך אמר כאן מלמדים אותו הזהר שלא תתחיל מלפניך כדי שלא יתחו הקטרת לידו וישרפנו: **מרדד.** פורש הקטרת על האש: **ומה שאמר פרשו העם והקטיר.** הוא שיצאו כל הכהנים מבין האולם ולמזבח כמו שיתבאר בתחלת כלים והוא מה שאמרו ופורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה ואין חייבין זה אלא בקטרת שבכל יום אבל בקטרת של יוה"כ ר"ל שמקטירין אותו בקדש הקדשים אין חייבין בני אדם לצאת מבין האולם ולמזבח אלא מן ההיכל בלבד וראוי שתדע שבשעה שיצא בדם חטאת הנעשית בפנים לזרוק מדמה בפנים וזה יהיה בדם כהן משיח ופר העלם דבר ושעירי עבודה זרה שהם גם כן פורשים מבין האולם ולמזבח כמו בשעת הקטרה ולמדנו כל זה ממה שנא' (ויקרא טז) וכל אדם לא יהיה באהל מועד אמרו אתיא כפרה כפרה מיוה"כ אינו כפרה שתהיה בקדשים פורשין מבין האולם ולמזבח אלא בשעת הקטרה ביום כפור בלבד שהם (ג) מהיכל פרשי מבין האולם ולמזבח לא פרשי לפי שהוא נסתר מהם מבית קדשי הקדשים וא"א לבא שם לפיכך אין מזהירין בני אדם שלא יבא שום אדם שם וכבר בארנו בגמ' יומא סדר [ט] הקטרת התמיד של כל יום והסמוך לו ואמרו שהיא קבלה משומרה ואע"פ שהיא קבלה הביאו לראיה ענינים כדי לסייע אותו סדר וזו היא תורף דבריהם שזה מערכה גדולה קודמת למערכה שניה של קטרת ומערכה שניה של קטרת קודמת לסדור שני גזרי עצים וסדור שני גזרי עצים קודמת לדישון מזבח הפנימי דישון מזבח הפנימי קודם להטבת ה' נרות והטבת ה' נרות קודמת לדם התמיד ודם התמיד קודם להטבת שתי נרות והטבת שתי נרות קודמת לקטרת וקטרת קודם לאברים ואברים למנחה ומנחה לחביתים וחביתים לנסכים ונסכים למוספים ומוספים לבזיכים ובזיכים לתמיד של בין הערבים שנאמר והקטיר עליה חלבי השלמים עליה השלם כל הקרבנות כולם וסדר הזה כולו הוא על דעת אבא שאול והוא שאמר שזריקת דם התמיד על המזבח יפסיק בין הטבת החמש נרות ובין הטבת שתי נרות כמו שזכר כאן אבל חכמים אומרים שההקטרת הקטרת היה מפסיק והיה זורק דם התמיד ומטיב ה' נרות ומקטיר קטרת ואח"כ מטיב שתי נרות והלכה כחכמים וכבר נתבאר בשלישי ממסכת זו שאמר שחיטת התמיד מדשנין מזבח הפנימי ועם דישון מזבח הפנימי מדשנין המנורה וכן נתבאר בפרק הרביעי שאחר זריקת הדם מנתחין נתחין ומביאין אותם לכבש ומה שאמר זה בהש"ס המעלה אברים רצה לומר העלאת אברים מן הכבש למזבח ומבואר הוא כי מה שאמר מנחת ר"ל מנחת נסכים והיא נקראת במסכת זו מנחת סולת ומה שאמר נסכים רצה לומר נסכי יין אחר כך הכנים בסדר התמיד סדר עבודת שבת ולפיכך זכר מוספין ושתי מיני לבונה של לחם הפנים וכבר בארנו בחמישי מפסחים (דף נט.) שאינו מותר להקריב קרבן אחר התמיד של בין הערבים אלא פסח שנאמר בו שאינו נשחט אלא בין הערבים ואלו שני גזרי עצים אי אפשר שלא יעלו אותם עם התמיד מוסף על עצי המערכה שנאמר (ויקרא ו) ובער עליה הכהן עצים ומיעוט הרבה שנים אבל בתמיד של בין הערבים בלבד יהיו שני גזרי העצים האלו בידי שני כהנים ולא יעלה אותם כהן אחד שנאמר (שם א) וערכו עצים ואמרו ז"ל כ"מ שאמרו וערכו על תמיד של בין הערבים [ל] הוא כמו שזכרנו כבר בשני מיומא (דף כו:) וכן אמרו [יומא כו.] אין מפייסין לתמיד של בין הערבים אלא כהן שזכה

מסורת הש"ס

א) [משנה שבמשניות ל"ג מן המאוכלות הפנימיות ועי' רע"ב שם ותוס' זבחים סו: ובתוי"ט יומא פ"ד מ"ג], ב) יומא מד:, ג) עירובין קד:, ד) [פסחים סה.], ה) [נ"ל מזרחיים כ"ה במשנה שבמשניות ע' תוי"ט], ו) [שבת כב: מנחות פו.], ז) יומא נב., ח) [נ"ל ארבעה קבין], ט) נ"ל לשבת, י) [ע' תוי"ט וע' מהרש"א פסחים סה: ...], כ) [נ"ל הקרבת], ל) נ"א קלי.

הגהות הב"ח

(א) מפרש ד"ה ומטוטלת וכו' אחר זה הס"ד ואח"כ מ"ה פסכתר כו' כבר נתבאר: (ב) ד"ה ומה שאמר וכו' שהם הכהנים מהיכל ולמזבח פרשי.

עין משפט נר מצוה

ז א מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הלכה ה:
ז ב מיי' שם פ"ו הל' ו:
ח ג מיי' שם פ"ו הל' ה:
א ד מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספין הל' ז:
ב ה מיי' שם הל' יז:
ג ו מיי' שם הל' טו:
ד ז מיי' שם הל' טו:
ה ח מיי' שם הל' יז:
ו ט מיי' שם הל' ז:
ז י מיי' שם הל' ח:
ח כ מיי' שם הל' ט:
ט ל מיי' שם ופ"ד מהל' עבודת יוה"כ הל' ב:

שיטה מקובצת

א] הגחלים אילך ואילך תיבת הילך נמחק: ב] מכבדן. עי' תוס' זבחים (דף צא ע"ב ד"ה המזרח): ג] ובא ומשתחוה ובן: ד] זהיר שלא תתחיל מלפניך שלא תיבת שמא נמחק:

פי' הרא"ש

מלא וגדוש קטרת. ומונח בתוך כף הגדול שאם יספך ממנו דרך הליכתו יפול לתוך כף הגדול [illegible] **כמין מטוטלת היה.** [illegible] **[מ"ח] מי שזכה במחתה.** [illegible]

במקדש כדאמרינן גבי לחם הפנים [מנחות צו.] דנטילת קנים והנחתן אין דוחין שבת וכדאמרינן בפסחים [דף סה.] [illegible] **[מ"ו] הגיעו בין אולם ולמזבח.** [illegible] **את המגרפה.** [illegible] **להשתחוות.** [illegible] **לדבר בשיר.** [illegible] **מעמיד את הטמאים בשער המזרח.** [illegible]

הדרן עלך פרק אמר להם הממונה

[מ"א] החלו עולים במעלות האולם. מי שזכו בקטורת ובמחתה: **במעלות האולם.** כדתנן במדות [פ"ג מ"ו] די"ב מעלות היו בין המזבח והאולם: **היו מקדימין לפניהם.** ליטול הכלים שהניחו שם [illegible] **והשתחוה ויצא.** [illegible] **מדשן את** **המזרחי.** מסיר הפתילה והשמן ומקנח את המנורה ונותן לתוכו פתילה חדשה ושמן: **ומניח את המערבי דולק.** כדכתיב להעלות נר תמיד והוא נר מערבי שנותן בו השמן כמדת חבירותיה והיתה דולקת עד הערב והיה מדליק ממנה לאחר נרות ועדות היא שהשכינה שורה בישראל [illegible] **מצאו שכבה.** [illegible] **מדשנו.** [illegible] **נטל את הכוז ממעלה שניה.** [illegible]

[המשך הפירוש בע"ב]

חשק שלמה על פי' הרא"ש א) [illegible] ב) [נ"ל דפסחים דף יט. ושם איתא הוסיף ר"ע].

Torah-Box.com diffusion du judaïsme aux francophones

Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com